

Začátky vlivného hráče ODS: Rittig dostal za obří manko v samoobsluze devět let

Petr Koděra

petr.kodera@economia.cz

V doprovodu kriminálky nečekaně vrazili v červnu 1985 inspektoři státního podniku Potravinářská Praha do samoobsluhy na rohu Štěpánské a Žitné v centru Prahy a zahájili přepadovou inventuru. Na jejím konci se potvrdí, že v účetnictví to silně nehraje: v prodejné schází 766 tisíc korun – nevidaný balík peněz na dobu, kdy lidé brali měsíčně v průměru necelé tři tisíce hrubého.

Manko astronomicky nabobtnalo během necelých dvou let, kdy prodejny řídil teprve dvaadvacetiletý vedoucí – neznámý mladík Ivo Rittig. Od komunistických soudů dostal devět let.

Byl to tentýž Ivo Rittig, který o čtvrtstoletí později ze zákulisí ovlivňuje politiku ODS, kterého policie podezírá z podvodů při veřejných zakázkách a na zitrtek si ho předvolala k výslechu.

Na jeho konta mělo například podle zjištění Nadačního protikorupčního fondu odtékat přes síť nastrčených zahraničních firem 17 haléřů z každé jizdenky pražského dopravního podniku a Rittig, který v létě v této kauze prohrál s fondem soudní spor, tak měl získat desítky milionů korun.

Zámožný podnikatel s neprůhlednou živností, trvalým bydlištěm v Monaku a soukromým tryskáčem zatím nebyl z ničeho obviněn.

Server IHNED.cz se o začátky životní dráhy vyučeného prodáváče a lahůdkáře Ivo Rittiga začal zajímat poté, co mu policie v polovině června prohledala při velké razii v „kauze Nagyová“ dům a kanceláře.

Sám Rittig, který už podle zákona dostal možnost nechat si svůj dávný trest zahladit a musí se na něj pohlížet jako na netrestaného, se ke svému životu odmítá jakkoli vyjadřovat. „Dobře víte, že s vámi nekomunikuje a komunikovat nebude,“ zareagovala jeho advokátka Karolína Babáková na žádost o schůzku a rozhovor s Rittigem.

Rittigovy začátky z 80. let přibližuje svědectví lidí, kteří se s ním potkávali jako známí i jako kolegové z branže: prodávali v obchodech v okolí Rittigem vedené samoobsluhy. Byli však o něm ochotni hovořit jen pod příslibem anonymity. Dodnes z něj mají respekt a obávají se možné pomsty.

Zásadně pak při sestavení Rittigova příběhu pomohly dokumenty z pražských soudů, které se podařilo získat díky zákonu o svobodném přístupu k informacím.

Celkem v šesti rozhodnutích z let 1987 a 1988 soudci vyhlásili, jak Rittig společně se svým zástupcem Františkem Hájkem téměř dva roky kradl, manko pak díky trikům společně maskovali při inventurách, ale vystrašený Hájek nakonec oba dva udal.

Nejmladší vedoucí v Praze

Rittig po škole nastoupil v červnu 1981 jako prodáváč do státního podniku Potravinářská Praha. V samoobsluze na rohu Štěpánské a Žitné, kde pracoval.

Rittigovi se v prodejné dařilo a během dvou let to dotáhl až na vedoucího. V pouhých dvaceti letech.

„Říkalo se, že je nejmladším vedoucím pražských prodejen. Jeho kariérní postup byl neobvyklý. Těžko říct, kdo ho tlačil, vždyť ani nebyl členem komunistické strany,“ vzpomíná jeho tehdejší známý z potravinářské branže.

Tehdy se totiž za přidělení podobné prodejny platilo, a ne málo. Až v řádech desítek tisíc korun.

Zda měl Rittig protekci a jakou, není úplně jasné. Jisté však je, že místo pro prominenty okusil už na učilišti. Praxi totiž absolvoval v proslulém lahůdkářství U Paukertů, kam nepřišel jen tak někdo. A právě tam podle pamětníků poznal, že všichni kšeftují – od vedoucích samoobsluh, zelinářů či šéfu masny až po vysoké komunistické funkcionáře.

Rittigovi se to zalíbilo, přidal se a mohl šplhat nahoru. „Osvědčil se už na učňáku. Starší si ho proklepli a zjistili, že ochotně spolupracuje. Nebyl lakomý a dělil se s nadřízenými,“ říká známý.

Po krámě Rittig chodil jako vedoucí v pečlivě nažehleném bílém plášti. Chlapíka s obhrublým stylem vyjadřování, který jezdil v bílém žigulíku, však lidé měli spíš rádi. „Hlavně proto, že jim uměl sehnat vše, co chtěli,“ naznačuje bývalá prodáváčka ze Žitné ulice, že se Rittig dobře znal s tehdejší komunistou veškláků. „Za pětistovku mi sehnal kalkulačku. Ale perfektní, používám ji dodneška,“ směje se.

Rittig se choval jako čistokrevný spekulant. A netajil se tím, že si užívá život. Svými neobvyklými historkami se snažil okouzlit ženy, na které trpěl. Podle jednoho z příběhů, který měl vyprávět před prodáváčkami, si jen tak zaletěl s kumpány na víkend do Berlína. „Prý na whisky a za holkama,“ popisuje prodáváčka, která historiku slyšela.

Na druhou stranu Rittig ctil socialistické zvyklosti a založil brzy rodinu. V prosinci 1984, pouhého půl roku před jeho zatčením, se mu narodila dcera.

Na co doplatil

Co nakonec přivedlo Rittiga do potíží a za mříže kvůli třičtvrtmilionovému manku? Podle známých to byla kombinace dvou důvodů. Zprvce byl Rittig špatný účetní, který si neuměl udělat pořádek v penězích. A zadruhé: napálili ho šmelináři, když si od něj vzali peníze a nedodali slíbené zboží.

Na vysvětlenou: Rittig si prý totiž přes známé veškláky nechával v Tuzexu nakupovat hlavně alkohol a další zboží, které bylo v tehdejších prodejnách se zahraničním zbožím levnější. A ve svém krámě

Jeho kariérní postup byl neobvyklý. Těžko říct, kdo ho tlačil, vždyť ani nebyl ve straně.

Rittigův bývalý známý z potravinářské branže

pak vše mohl prodat podpultově s tučným ziskem. Vydělat se takhle daly solidní peníze. Třeba na lahvičce rumu či vodky desítky korun, na jedné lahvi whisky klidně i přes stovku. Přes kontakty na sovětskou armádu pak prý mívával pro své dobré zákazníky i luxusní a těžko dostupné zboží: ruský kaviár a ruskou vodku.

Aby mohl Rittig podpultově obchodovat, potřeboval velké peníze. Proto sahal do tržeb prodejny. Podle pozdějších rozsudků machinoval s penězi od začátku, co na podzim 1983 nastoupil do funkce vedou-

cího. Do té doby sice také na prodejné zažili manko, ale maximálně v řádu tisíců korun.

Rittig měl ke kšeftaření vhodné podmínky. Vládl prodejné, přes něj protéklo měsíčně v průměru 800 tisíc korun. Pro srovnání: škodovka stála okolo 50 tisíc korun, za 300 tisíc se dala postavit vila.

Podle bývalých kolegů, kteří svědčili u soudu, si často z pokladen bral peníze. Tvrdil, že na drobné a na mzdy. Neřešil však zásadní problém: že není pečlivý a má nepořádek v účtech. Později u soudu dokonce sám přiznal, že s účetnictvím bojoval a pomáhala mu kolegyně. Mimořádně: na ni se pak u soudu snažil svalit část viny.

První krize: zvládnout

První Rittigova kritická chvíle přišla v září 1984. Na jeho obchod se chystala velká inventura. Rittig však dostal echo dopředu a mohl se na kontrolory připravit. Včas tak zjistil, že mu na prodejné schází zhruba 100 tisíc korun, a dokázal schodek zakrýt.

Od svého kamaráda si půjčil 30 tisíc a na prodejnu k tomu ještě navozil zboží z jiných provozoven za desítky tisíc, třeba konzervy z masny nebo cigarety. Zároveň použil i lest: prázdné kartony od kávy a alkoholického likéru zvaného myslivec vystlal papírem a dalšími předměty přesně do požadované váhy. „Umístili je v prodejné tak, aby to vypadalo jako právě dodané zboží,“ píše se v jednom z rozsudků.

Kontroloři si ničeho nevšimli. Anebo všimnout nechtěli. I soud totiž později konstatoval, že inventurní pracovníci neodvedli svou práci poctivě, protože jinak by třeba na fintu s prázdnými kartony přišli.

HOI POKARČKE NOVINY, 17.9.2013, 1/2

Ustál i druhou velkou inventuru o osm měsíců později, třebaže mu scházelo okolo tři čtvrtě milionu korun.

Povedlo se. Stačilo zase navozit zboží odjinud a obejit solventní kamarády, kteří mu mohli vyskládat na ruku desítky tisíc. Takhle si ústně

Krácení tržeb se v Rittigově praxi stalo ve skutečnosti součástí jeho pracovního stylu.

Petr Hrachovec
soudce

a bez smluv dokázal zakrátko od známých napůjčovat zhruba čtvrt milionu korun. K tomu ještě půjčil sedmdesát tisíc korun Rittigův otec.

Kontroloři na nic nepřišli

Rittig pak s pomocí svého zástupce Františka Hájka, který o machinacích věděl, v dalších dnech honem navozil zboží zpět a vracel peníze kamarádům. Hájek nakonec sehrál v celém příběhu zásadní roli: krátce po druhé zvládnuté inventuře psychicky nevydržel a oba dva udal.

Kriminalisté udeřili záhy. Společně s kontrolory z Potravin Praha

provedli náhlou razii, po níž Rittig skončil na tři roky ve vazbě.

Revize hospodaření odhalila manko 766 tisíc korun. První soud se konal po roce a půl – 26. února 1987 u Městského soudu v Praze.

Rittig s Hájkem se od začátku snažili házet vinu jeden na druhého. Rittig o Hájkovi řekl, že často pije a chodí pozdě do práce. A že jeho omyly mohly vzniknout kvůli špatné morálce. Hájek vše popřel. Přiznal jen, že o manipulacích s účty věděl, úmyslné krácení tržeb ale odmítal.

Úmysl popřel i Rittig. Přiznal pouze, že penězi z prodejny se snažil splácet své osobní dluhy. Ke schodku prý podle něj došlo jen kvůli omylům a nepřesnostem ve výkazech.

Soud ani jednomu neuvěřil a konstatoval, že si krádežemi z tržeb stabilně přivydělávali a „krácení tržeb se v Rittigově praxi stalo ve skutečnosti součástí jeho pracovního stylu“, napsal do pravomocného rozhodnutí soudce Petr Hrachovec. Rittiga soud potrestal devítiletým vězením, Hájek dostal čtyři roky.

Z dnešního pohledu jde o přísné tresty, oběma však hrozilo mnohem víc. Prokurátor je totiž obžaloval z takzvaného rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, za které hrozilo až patnáctileté vězení.

Soudní procesy trvaly rok a půl. Nejvyšší soud České socialistické republiky dvakrát vrátil rozhodnutí pražského městského soudu a nařídil mu doplnit důkazy, potřetí pak už 8. června 1988 rozhodl sám a zpřísnil tresty.

Konstatoval přitom, že Rittig do své kapsy nevezl celé třičtvrtěmilionové manko, ale jen třetinu,

zbytek se poztrácel v nepřesném účetnictví.

Soud oběma uložil i peněžité tresty, zákaz činnosti hmotně odpovědných pracovníků na tři roky (Hájek) a pět let (Rittig) a také povinnost nahradit statistické škody včetně tříprocentních úroků.

Rittig si nakonec odpykal včetně tříleté vazby polovinu trestu. Od druhé půlky ho pak po listopadovém převratu zachránila začátkem roku 1990 amnestie nového prezidenta Václava Havla.

Dál už je Rittigův příběh známý. V 90. letech zbohatl především díky elánu své přítelkyně Lenky Vejvalkové na luxusní módě.

Rittig má skvělé kontakty na justici, bezpečnostní složky státu a do politiky, zejména na špičky ODS. Rittigovo jméno je hojně spojováno například s exministrem Petrem Bendlem, který však bližší vztah s Rittigem odmítá. „Znám ho mnohem méně, než to mediálně vypadá. Nestýkáme se,“ napsal Bendl v esemesce, v níž odmítl osobní setkání.

Politici dávají od Rittiga ruce pryč i kvůli podezření policie, že nelegálně odčerpává na svá konta peníze z veřejných zakázek. Kromě údajného vysávání desítek milionů z pražského dopravního podniku detektivové prověřují i Rittigovu účast v tendrech pro státní podnik Lesy ČR a spojují ho také s miliardovými podvody v solárním byznysu.

IHNED.cz
ROZSUDKY A DALŠÍ DETAILY NA
zpravy.ihned.cz

Život Ivo Rittiga

- ▣ vyučil se prodavačem, praxi absolvoval v proslulém pražském lahůdkářství U Paukertů
- ▣ po vyučení nastoupil v roce 1981 do státního podniku Potraviný Praha
- ▣ 17. října 1983 poprvé vede samoobsluhu v centru Prahy na rohu ulic Štěpánské a Žitné
- ▣ za jeho vedení zmizí z účetnictví prodejny během necelých dvou let 766 tisíc československých korun (hrubá měsíční mzda tehdy byla necelé tři tisíce)
- ▣ 20. června 1985 ho zatýkají kriminalisté po udání Rittigova zástupce Františka Hájka, který je rovněž zatčen za spoluúčast na tunelování prodejny
- ▣ Rittig stráví tři roky ve vazbě a hrozí mu až 15 let vězení
- ▣ 8. června 1988 je pravomocně odsouzen k devítiletému trestu, Hájek dostal čtyři roky
- ▣ na svobodu je propuštěn 1990 po prezidentské amnestii Václava Havla
- ▣ starý trest od komunistického soudu si nechává zahladit a musí se na něj pohlížet jako na netrestaného
- ▣ policie ho aktuálně podezírá z podvodů při stamilionových veřejných zakázkách

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, 17. 9. 2013, 2/2